

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
13 juni 2024

Skrivelse om Statens institutionsstyrelse (SiS) och allvarliga brister i samhällsvården av barn och unga

Svar på skrivelse från Anne-Lie Elfvén och Johan Lisspers (L), Lars Rottem Krangnes med flera (C) samt Erik Ehres (KD)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att svara på en skrivelse om Statens institutionsstyrelse (SiS) och allvarliga brister i samhällsvården av barn och unga från Anne-Lie Elfvén och Johan Lisspers (L), Lars Rottem Krangnes med flera (C) samt Erik Ehres. Skribenterna vill bland annat få svar på vilka konsekvenser de stora brister som JO identifierat på SiS fått för Södermalm och hur kösituationen till SiS sett ut på Södermalm senaste åren. Förvaltningen besvarar frågorna i detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd gav den 22 februari 2024 förvaltningen i uppdrag att svara på en skrivelse om Statens institutionsstyrelse (SiS) och allvarliga brister i samhällsvården av barn och unga från Anne-Lie Elfvén och Johan Lisspers (L), Lars Rottem Krangnes med flera (C) samt Erik Ehres.

Ärendet

I skrivelsen lyfts att Justitieombudsmannen (JO) har riktat allvarlig kritik mot Statens institutionsstyrelse (SiS), som ansvarar för samhällsvård av barn och unga med svår psykosocial problematik eller allvarlig kriminalitet. I sin kritik lyfter JO fram att den platsbrist som varit ett faktum en längre tid inte bara kvarstår utan faktiskt förvärrats av SiS åtgärder. Vidare framkommer att kvaliteten på samhällsvården i sig är högst undermålig. De senaste årens grova våldsdåd i Stockholm där flertalet misstänkta är under 18 år och dessutom ofta placerade som rymt från HVB-hem, på grund av just brist på SiS-platser, visar hur akut behovet blivit. Den

bristande kvaliteten på vården under tiden på SiS innebär att de som väl får en plats inte ges rimliga förutsättningar att lämna ett kriminellt liv.

Skribenterna vill ha svar på följande frågor:

1. Vilka konsekvenser har de stora brister som JO identifierat på SiS fått för Södermalm, både vad gäller brister på platser och bristerna i kvalitet?
2. Hur har kösituationen till SiS sett ut på Södermalm senaste åren samt nu efter årsskiftet?
3. Finns det ungdomar som varit aktuella inom förvaltningen som skulle behövt SiS-placering men som fått vänta eller inte kunnat få det?
4. Finns det en systematisk uppföljning och samverkan vid utslussning från SiS, och hur ser denna ut i så fall?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 3 juni 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan svarar förvaltningen på frågorna i skrivelsen.

Fråga 1:

Under de senaste två åren har förvaltningen placerat tre ungdomar inom SiS och under 2024 har en sådan placering inte varit aktuell. Det har vid något tillfälle hänt att väntetid för placering varit mellan 1-3 veckor. Förvaltningen har inte uppmärksammat brister i kvalitén för de ungdomar tillhörande Södermalm som varit placerade inom SiS. Det som framkommit i JO och IVOs granskningar kan påverka val av placeringsform när behov av placering utanför det egna hemmet blir aktuellt. Alternativa lösningar är exempelvis ett mindre HVB-hem eller förstärkt jourhem. Den formen av placeringar är att föredra eftersom SiS sällan medför en utveckling för den enskilde. Ibland är dock SiS det enda alternativt i de fall behovet av skydd är mycket omfattande.

Förvaltningen vill tydliggöra att behov av SiS-platser varierar stort över Stockholms stad. Andra stadsdelsförvaltningar har haft stora utmaningar med platsbrist och långa köer framförallt för ungdomar som varit involverade i gängkriminalitet och är misstänkta för eller har begått allvarliga våldsbrott.

Fråga 2:

Hittills i år har förvaltningen inte haft behov av att placera en ungdom inom SiS. Vid tidigare placeringsförfrågningar har

väntetiden som regel varierat mellan en till tre veckor i undantagsfall. Under väntetiden har förvaltningen kunnat hitta alternativa placeringsformer.

Fråga 3:

Det har tidigare år funnits ett fåtal ungdomar aktuella inom förvaltningen som väntat på plats på en SiS-plats men alla ungdomar som har haft behov har alltid kunnat placeras även om själva verkställigheten fördröjts något.

Fråga 4:

Under en placering inom SiS samarbetar förvaltningen nära med institutionen och följer upp på individnivå. Inför en utskrivning/omplacering planeras eftervården i samråd med SiS. Samtliga ungdomar som placeras inom SiS vårdas med stöd av lagen om vård av unga (LVU) vilket medför att insatser alltid fortsätter efter att placeringen avslutas. Dessa insatser kan ske i öppen form eller fortsatt placering utanför det egna hemmet och vården följs alltid upp, inledningsvis med tät frekvens.

När det gäller systematisk uppföljning av själva placeringsformen finns inte någon sådan. Uppföljning sker enbart på individnivå.

Inom SiS pågår för närvarande ett forskningsprojekt *"Hur går det för ungdomarna på SiS särskilda ungdomshem? En uppföljning mellan åren 2000-2020"*. Syftet är att identifiera risk- och skyddsfaktorer som är förknippade med negativa utfall (missbruk, dödlighet, somatisk och psykisk ohälsa samt sociala problem) och resiliens. Resultaten förväntas bland annat ge kunskap om hur vården fungerar på kort och lång sikt och om utfallen skiljer sig åt mellan olika inskrivningsår. Projektet kommer att avslutas under 2024.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelsen.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-05-27
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2024-05-26